

πὸς τοῦ συστήματος εἶναι καὶ τὴν διδάσκει τὰ παιδιὰ τὸ πνεῦμα τῆς σωστῆς οἰκονομίας καὶ τῆς λογικῆς, τῆς σωστῆς ἀξιολογημένης κατανομῆς τῶν ἐξόδων.

Δὲ θὰ μπορούσε λ.χ. νὰ χαρακτηριστῆ ἡ ἐξελιγμένος Σχολικός Συνεταιρισμός μιὰ ὀργάνωση τῶν παιδιῶν, πὺ ἀποκοτῶν μὲ εἰσφορὰς ἕνα κεφάλαιο καὶ τὸ ξοδεύουν στὸ τέλος τοῦ χρόνου γιὰ μιὰ ἐκδρομὴ, ἢ ἔστω γιὰ νὰ βοθηθῶσιν ἕνα συμμαθητῆ.

Βγαίνει, ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τὸ οὐσιαστικὸ πνεῦμα τοῦ ὁ Σχολικός Συνεταιρισμός πὺ διαθέτει χρήματα γιὰ νὰ ἐπιβαρῶσιν ἀτομικὰ ἐπιδόσεις παιδιῶν (ὄριστοῦχος, πρωταθλητὲς κτλ.). Ἄν ὅσοι διαπρέπουν ἀτομικὰ πρέπει νὰ παίρνουν καὶ ἄλλη ἀμοιβή—πέρα ἀπὸ τὴν ἡθικὴ ἰκανοποίηση καὶ χαρὰ πὺ τοὺς χαρίζει ἡ προκοπὴ τους—δὲν εἶναι ἀρμόδιος ὁ Σχολικός Συνεταιρισμός νὰ προσφέρῃ τὴν ἀμοιβὴ αὐτῆ, ἀφοῦ, ἐκτός ἀπὸ τὰ ἄλλα, δὲν εἶναι ἀρμόδιος τὰ παιδιὰ νὰ κρίνουν ποῖος συμμαθητῆς ἀξίζει νὰ ἀριστῆται κτλ.

Ἀποφάσεις πὺ ξεπερνῶν τὰ φυσικὰ, τὰ πραγματικὰ ἐνδιαφέροντα τῶν παιδιῶν καὶ τὴ δικὴ τους ἀντίληψη, πὺ ξεπερνῶν τὴ δικὴ τους δυνατότητα δὲν ἔχουν θέση στὸ Σχολικὸ Συνεταιρισμὸ.

Ἔτσι τὰ μέλη ἐνὸς Σχολικοῦ Συνεταιρισμοῦ ἀποφασίζουσι μιὰ καλὴν πράξιν, πὺ νιώθουν τὰ ἴδια τὴν ἀνάγκη καὶ τὴ σημασία τῆς, πὺ νιώθουν ἄμεσα ἡθικὴν χαρὰν γιὰ αὐτὴν. Ἀποφασίζουσι ἐπίσης νὰ ὑπηρετήσουν τὸ Σχολεῖον τοὺς σὲ μικρὰς ἀνάγκης τοῦ, πὺ τὴν νιώθουσι καὶ εἶναι δυνατὸ νὰ τὴ καλύψουσι μὲ τὴ δικὴ τους προσπάθειαν. Πρέπει τὰ παιδιὰ ν' ἀποφασίζουσι πραγματικὰ μόνον τοὺς—μὲ διαφορὴν μόνον τῶν δασκάλων τοὺς—πὺς πρέπει καὶ μπορούν νὰ διαθέσωσι τοὺς πῆρους τοῦ Συνεταιρισμοῦ τοὺς. Αὐτὸ μόνον διαπαιδαγωγεῖ, αὐτὸ μόνον γεννᾷ γόνιμην καὶ ἠθικὴν ἰκανοποίησιν.

Ὁ Σχολικός Συνεταιρισμός δὲν εἶναι ὁ μόνος παιδιῶν ὀργανωμένη καὶ κυβερνημένη ἀπὸ τὸ δάσκαλον, οὔτε ταμιεὶο στὰ χέρια τοῦ. Ἔναι παιδαγωγικὸ σύστημα, συνυφασμένον ἐν ὅλῳ τῆς σχολικῆς ἐργασίας καὶ δράσεως, πὺ μὲτ' αὐτὴν τὰ παιδιὰ στῆν κοινωνικὴν ζωὴν καὶ τὰ προετοιμάζει νὰ γίνουσι ἀξιόμοιοι συντελεστὲς τῆς προκοπῆς τῆς μὲ τὴν πνευματικὴν τοὺς πρωτοβουλία, μὲ τὴν ἡθικὴν τοὺς ἀνεπαιθότητα, μὲ τὸ συνεργατικὸν καὶ φιλῶδες πνεῦμα τοὺς, μὲ τὴν ἀποκτημένη ἀπὸ τὴν σχολικὴν συνεταιριστικὴν ζωὴν καθαρὴν αἴσθησιν τῶν ὀρίων, ὅπου μπορούσιν νὰ ἐτάσωσι τὰ ἄτομα. καὶ τὴν δυνατότητων πὺ προσφέρει ἡ συνεργασία.

Ἰδιαίτερα πρέπει νὰ ἔχωμε πάντα στὸ νῦν μὰς ὅχι τὸ τί θὰ πετύχῃ ὁ Συνεταιρι-

σμός τῶν παιδιῶν, ἀλλὰ τὸ πὺς θὰ τὸ πετύχῃ.

Ἄς ἀποφεύγεται νὰ γράφουσι τὰ παιδιὰ σὲ νομικὰ ἢ φυσικὰ πρόσωπα, γιὰ νὰ ζητήσωσι ἐνισχύσεις, καὶ μάλιστα σημερινὰς; γιὰ σκοποὺς πὺ ἀφοροῦσι τὴν Σχολικὴν Ἐπιχορηγίαν, τὴν Κοινοβουλευτικὴν ἢ τὸ Κράτος.

Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ χαλαρώνεται ἡ αὐστηρὴ ἀντιστοιχία ἀνάμεσα στὴς ἰκανότητες καὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν παιδιῶν καὶ στὸν σκοποὺς πὺ θὰ προγραμματιστοῦν καὶ θὰ ἐπιδιωχτοῦν ἀπὸ τὸ Σχολικὸ Συνεταιρισμὸ.

Ὁ Σχολικός Συνεταιρισμός, στηριγμένος στὴς ἀπόψεις αὐτὰς, θὰ μοιράζῃ λογικὰ τὰ ἐξοδὰ τοῦ γιὰ τὴν προαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν μελῶν τοῦ καὶ γιὰ κοινωνικὴν δράσιν—αὐτὴν ἀνήκει καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις ὀρισμένων ἀναγκῶν τοῦ Σχολεῖου.

Ἔναι ἀναντίρρητο ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Σχολικοῦ Συνεταιρισμοῦ δὲν εἶναι κάτι πάρα πολὺ εὐκόλον. Συναντᾷ δυσκολίας, ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς.

Ἀπὸ τὴς ἐξωτερικὰς δυσκολίας σημαντικώτερες εἶναι ἡ ἔλλειψις κανονικοῦ σχολικοῦ κτηρίου καὶ ἡ δυσαναλογία στὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Ἔναι καταστάσεις πὺ ἀντιμάχονται ὅχι μόνον τὴ λειτουργίαν τοῦ Σχολικοῦ Συνεταιρισμοῦ, ἀλλὰ γενικώτερα τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ Σχολεῖου. Σ' αὐτὰς πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν ὀλιγάριθμον ἢ πολυἀριθμὸν τῶν μαθητῶν.

Δυσκολίας πὺ ἀφοροῦσι ἰδιαίτερα τοὺς Σχολικοὺς Συνεταιρισμοὺς εἶναι κυρίως τὸ ἀτομικιστικὸν πνεῦμα τοῦ περιβάλλοντος καὶ κάποτε ἡ ἀντίδρασις ἢ ἀκόμη καὶ ἡ ἐχθρικὴ στάσις τοῦ. Οἱ δυσκολίας αὐτὰς δὲν εἶναι ἀξεπέραστες, ἀρκεῖ ὁ δάσκαλος νὰ βαδίξῃ μὲ γνώσιν καὶ ὑπομονήν.

Σὲ ἕνα γαλλικὸν χωριὸν, στῆν περιοχὴ τῶν Βοσγίων, ἕνας δάσκαλος βρέθηκε σὲ παρόμοια δύσκολη θέση. Οἱ κάτοικοι στῆθησαν στῆν ἀρχὴ ἐπιφυλακτικοί, ἀντιδραστικοί. Ὁ δάσκαλος προχωροῦσε στῆ δουλειὰ τοῦ μὲ σύνεσιν καὶ ὑπομονήν. Ὁ Σχολικός Συνεταιρισμός δημιούργησε πρῶτα ἕνα δασικὸν φυτώριον, ἔπειτα ἄρχισε τὴν καλλιέργειαν ἐκχλαδῶδεντρων. Σὲ λίγο καθιέρωσε κινηματογραφικὰς (μὲ τὸ μικρὸν τοῦ κινηματογράφου) καὶ ἐπίσης θεατρικὰς παραστάσεις γιὰ τοὺς κατοίκους. Στὸ τέλος τοῦ χρόνου ὀργάνωσε ἐκδρομὴν κοινὴν τῶν μαθητῶν καὶ τῶν γονέων τοῦς.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ἄλλαξε. Ὁ πάγος ἔλυσε, ἡ ἀντίδρασις ἔγινε ἐνθουσιασμός. Πολλοὶ ἔγιναν ἐπίτιμα μέλη τοῦ Σχολικοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ὅταν ὁ δάσκαλος ἔφυγε ἀπὸ τὸ χωριὸν, ὁ διδάσκαλος τοῦ ὑποχρεώθηκε ἡ-